

UZOQ MUDDATLI AKTIVLARNING KORXONALAR BUXGALTERIYA HISOBINI YURUTISHDA O'RNI VA AHAMIYATLI

Turayeva Gulizahro

Guliston Davlat Universiteti o'qituvchisi

Abdujabborova Sevinch

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Abdullayev Quvonchbek

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Alijonov Saidaxmad

Guliston Davlat Universiteti talabasi

***Annotatsiya.** Iqtisodiyotni yanada rivojlantirish va Respublikamizning jahon iqtisodiyoti muhitiga qo'shilishi iqtisodiy hamkorlarni buxgalteriya hisobi subyekti to'g'risidagi buxgalteriya hisobi va hisoboti tizimi tomonidan taqdim etilishi kerak bo'lgan yetarli ma'lumot bilan ta'minlashni taqozo etadi. Korxonalar buxgalteriya hisobini yuritishda uzoq muddatli aktivlarning o'rni ahamiyatlidir. Chunki uzoq muddatli aktivlar korxonalarining moliyaviy salomatligi va muvaffaqiyatining muhim tarkibiy qismidir. Ushbu tadqiqot uzoq muddatli aktivlarni hisobga olish usullari va ilg'or tajribalarini, shuningdek, ushbu sohadagi qiyinchiliklar va imkoniyatlarni o'rganishga qaratilgan.*

***Kalit so'zlar :** Aktivlar, moliyaviy hisobotlar, me'yoriy huquqlar, amortizatsiya.*

Kirish:

Uzoq Muddatli aktivlar kompaniya rivojiga katta ta'sir ko'rsatadi. Aktivlarni kuzatib borish bir necha sabablarga ko'ra muhimdir. Birinchidan, u kompaniyaga moliyaviy sog'lig'ini kuzatish va uning faoliyati to'g'risida ongli qarorlar qabul qilishda yordam beradi. O'z aktivlarining qiymati va joylashuvini bilish orqali kompaniya o'zining moliyaviy holatini aniqlashi, kelajakdagi faoliyatini prognoz qilishi va o'sishni rejalashtirishi mumkin. Ikkinchidan, aktivlarni kuzatish me'yoriy-huquqiy hujjatlarga rioya qilish va soliq maqsadlarida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Tashkilotlar jarimalar va huquqiy oqibatlariga yo'l qo'ymaslik uchun davlat organlari va soliq organlariga o'z mulklari to'g'risida aniq hisobot berishlari kerak. Nihoyat, aktivlarni to'g'ri kuzatish barcha aktivlar hisobga olinishi va to'g'ri saqlanishini ta'minlash orqali firibgarlik va o'g'irlikning oldini olishga yordam beradi

Natijalar va tahlillar:

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, korxonaning uzoq muddatli aktivlarni hisobga olishning bir necha usullari, jumladan, to'g'ri chiziqli amortizatsiya, tezlashtirilgan amortizatsiya va qadrsizlanish usullari mavjud. Uzoq muddatli aktivlarni buxgalteriya hisobi bo'yicha eng yaxshi amaliyotlar qatoriga aktivlarni muntazam tekshirish, yangilangan aktivlar reestrini yuritish, kuzatish va hisobot berish uchun

dasturiy ta'minotdan foydalanish kiradi. Uzoq muddatli aktivlarni hisobga olish bilan bog'liq muammolar buxgalteriya hisobi standartlarini bilmaslik, resurslarning etarli emasligi va buxgalteriya xodimlarining etarli darajada tayyorlanmaganligini o'z ichiga oladi. Buxgalteriya hisobida uzoq muddatli aktivlarni tushunish va boshqarish bir necha sabablarga ko'ra muhim:

Moliyaviy Hisobot: Uzoq muddatli aktivlar kompaniya balansining asosiy tarkibiy qismi bo'lib, kompaniyaning moliyaviy holati to'g'risida hisobot berish uchun foydalaniladigan asosiy moliyaviy hisobotlardan biridir.

Soliq maqsadlari: Uzoq muddatli aktivlar kompaniya uchun sezilarli soliq ta'siriga ega bo'lishi mumkin. Soliq qonunlari ko'pincha qisqa muddatli va uzoq muddatli aktivlar uchun turli xil tartiblarni ta'minlaydi va uzoq muddatli aktivlarning amortizatsiyasi yoki amortizatsiyasi kompaniyaning soliqqa tortiladigan daromadiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Risklarni boshqarish: Uzoq muddatli aktivlar kompaniya uchun muhim sarmoya bo'lishi mumkin va eskirish, texnologik o'zgarishlar va bozor tebranishlari kabi xavflarga duchor bo'ladi. Uzoq muddatli aktivlarni to'g'ri boshqarish ushbu xavflarni kamaytirishga yordam beradi va kompaniya o'z resurslaridan maksimal darajada samarali foydalanishini ta'minlaydi.

Xulosa

Umuman olganda, uzoq muddatli aktivlarni tushunish va boshqarish kompaniyada samarali moliyaviy boshqaruv va qarorlar qabul qilish uchun zarurdir. Uzoq muddatli aktivlar – bu kompaniyaga bir yildan ortiq vaqt davomida iqtisodiy foyda keltirishi kutilayotgan aktivlar. Ushbu aktivlar odatda qayta sotish uchun saqlanmaydi va inventar sifatida emas, balki kompaniya faoliyatida foydalaniladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A.B.Muxametov. B.Matrasulov.G.Turayeva T.:Buxgalteriya hisobi darslik. Ziyonashr. 2023.-347 b
2. A.B.Muxametov. U.Chorshanboyev. G.Turayeva T.:Boshqaruv hisobi darslik. . Ziyonashr. 2024.-169 b
3. Turayeva, G., Yusufaliyev, O., Xaydaraliyev, N., Yusupov, N., Oripov, S., & G'aniyev, O. (2023). ASOSIY VOSITALARINI IJARAGA OLISH HISOBI. *Наука и технология в современном мире*, 2(14), 49-52.
4. Gulizahro, T., & Ziyodulla, T. (2023). MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *Нововведения Современного Научного Развития в Эпоху Глобализации: Проблемы и Решения*, 1(6), 137-139.
5. qizi To'yeva, M. S. (2022, November). YANGI O 'ZBEKISTON ORIFA AYOLLARI VA G 'ARB AYOLLARINING JAMIYATDAGI MAVQEYI

- VA ULARNING HUQUQLARI. In INTERNATIONAL CONFERENCES (Vol. 1, No. 2, pp. 74-81).
6. Nurillaev, J. (2024, April). The Role of Cluster Education and Science in The Stable Development of Society. In International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies (Vol. 4, pp. 21-23).
  7. Abdurahmanova, M., & Olimova, M. (2022). KORPUS LINGVISTIKASINING AHAMIYATI. COMPUTER LINGUISTICS: PROBLEMS, SOLUTIONS, PROSPECTS, 1(1).
  8. Abdurahmanova, M., & Olimova, M. (2022, June). TEZAURUSDAGI O 'ZARO BOG 'LANISHLAR. In «УЗБЕКСКИЕ НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ЗДАНИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ И ПРАКТИЧЕСКОЕ СОЗДАНИЕ ВОПРОСЫ" Международная научно-практическая конференция (Vol. 1, No. 1).
  9. Tursunaliyevna, A. M. (2022). TILSHUNOSLIKDA KOGNITIV YO'NALISHLAR. FAN, TA'LIM, MADANIYAT VA INNOVATSIYA JURNALI| JOURNAL OF SCIENCE, EDUCATION, CULTURE AND INNOVATION, 1(2), 113-116.
  10. Abdurahmanova, M., & Rayimjonova, M. (2021). KORPUS LINGVISTIKASIDA TARJIMASHUNOSLIK MASALASI. COMPUTER LINGUISTICS: PROBLEMS, SOLUTIONS, PROSPECTS, 1(1).

